

Tervetuloa!

Avoimen tieteen päivät 19.11.2018

Jaakko Aspara

Jäsen ja pj., *Avoimen tieteen kansallinen strategiaryhmä*

Vararehtori, *Hanken Svenska handelshögskolan*

» Avoin tiede on tärkeää:

- » tieteelliselle uskottavuudelle/metodille
- » tieteen edistymiselle
- » yhteiskunnan päätöksenteolle
- » elinikäiselle oppimiselle

Esim. tutkimuksen ja data-analyysien replikoitavuus

Esim. yhdistetyt datasetit olemassa olevista

Esim. uusimpien tulosten avoin saatavuus

Esim. tutkimusperusteiset opetusmateriaalit

- » **Aina**: Tieteen alun perin ollut tarkoitus on avointa -- yhteistä.
 - ≈ Ihmiskunnan yhteinen, paras mahdollinen ymmärrys/tietämys asioista, joka on kullakin hetkellä olemassa.
- » **Nyt**: Tapahtumassa olevat muutokset -- erit. digitaaliset tallennus- ja jakamisolustat
 - » mahdollistavat (avoimen) tieteen=yhteisen ymmärryksen/tietämyksen kehittymisen **kertaluokalla**

Vastaava "kertaluokkaparannus" tieteelle kuin

1. Kirjapainotekniikka (1500-luku)
2. Sähköiset julkaisutietokannat (1990-luku)
3. ..Uudet digitaaliset tallennus- ja jakamisolustat ja -käytänteet (nyt/2020-luku)

Edellytyksiä ”kertaluokkaparannukselle”

Tieteen avoimuuden kertaluokkaparannus edellyttää:

1. Yhteistä tahtotilaa & näkemystä:

» Mikä on tieteen avoimuuden parhaaksi,

=

» tieteen itsensä parhaaksi

=

» meidän kaikkien parhaaksi

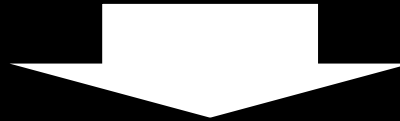
=

» ihmiskunnan parhaaksi.

2. Tiedeyhteisön avaintoimijoiden avointa yhteistyötä ja keskinäistä koordinaatiota

Tiedeyhteisön avaintoimijoiden yhteistyö ja koordinaatio

2. **Tiedeyhteisön avaintoimijoiden avoin yhteistyö ja keskinäinen koordinaatio ...edellyttää edelleen:**
- a) Yhteisen vision luontia ja tahtotilaa ratkoa ongelmia vision tieltä yhdessä
 - b) Yhteistä tavoitteenasetantaa vision toteuttamiseksi – lyhyelle ja pitkälle aikavälille
 - c) Toimenpidesuunnitelmia, joihin itsenäiset tiedeyhteisön toimijat kokevat mielekkääksi sitoutua

*Suomessa tiedeyhteisön avaintoimijat perustivat tätä varten lokakuussa 2018 **Avoimen tieteen kansallisen strategiaryhmän.***

Avoimen tieteen kansallinen strategiaryhmä

Ryhmän puheenjohtaja
(23.10.2018 valittu)

» **Yliopistot**

- » Paula Eerola, vararehtori Unifi/ *HY*
- » Ossi Naukkarinen, vararehtori Unifi/ *Aalto*
- » Jaakko Aspara, vararehtori Unifi/ *Hanken*
- » Leena Wahlfors, toiminnanaj. Unifi

» **AMK:t**

- » Petri Raivo, rehtori Arene/ *Karelia*
- » Petri Lempinen, toiminnanaj. Arene

» **Tutkimuslaitokset**

- » Mikko Eklund, johtaja Tulanet / *GTK*
- » Tiina Sarjakoski, tutk.johtaja Tulanet / *MML*
- » Sanna Marttinen, toiminnanaj. Tulanet

» **Tutkijoiden edustajat**

- » Marjukka Antila *Evira*
- » Mikael Laakso *Hanken*

» **Suomen Akatemia**

- » Riitta Maijala, ylijohtaja

» **Kansalliskirjasto**

- » Kristiina Harmia-Poutanen, palvelujohtaja

» **Yliopistokirjastojen verkosto FUN**

- » Minna Abrahamsson-Sipponen, johtaja *OULU*

» **Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto**

- » Helena Laaksonen, johtaja

» **Tieteellisten seurain valtuuskunta TSV**

- » Lea Ryynänen-Karjalainen, toiminnanjohtaja

- » Henriikka Mustajoki, kehittämisspällikkö

Ryhmän sihteeri
(23.10.2018 valittu)

Avoimen tieteen kansallinen strategiaryhmä

- » Strategiaryhmä kokoaa yhteen tiedeyhteisön avaintoimijoiden edustajat edistämään avointa tiedettä.
 - » Eri avaintoimijat ovat nimenneet strategiaryhmään edustajat päätöksentekijätasolta
 - Näin ryhmän jäsenillä on mandaatti linjata kansallisia tavoitteita ja painopisteitä avoimen tieteen asioissa edustamiensa tahojen puolesta
- » Strategiaryhmä kokoontui ja järjestäytyi ensimmäisen kerran **23.10.2018**
 - » Keskusteltiin avoimen tieteen koordinaatiosta ja sen tärkeydestä Suomelle
 - » Todettiin, että on erityisen tärkeää huolehtia Strategiaryhmän ja edelleen muodostettavien Asiantuntijatyöryhmien yhteistyöstä ja koordinaatiosta
 - » Aloitettiin *kansallisen strategian/vision* luonnostelu yhden Asiantuntijatyöryhmän aihealueen osalta: **3) Avoin julkaiseminen**

- » Strategiaryhmän yhteyteen perustetaan 4 Asiantuntijatyöryhmää
 - » joihin ei kuitenkaan nimetä edustajia strategiaryhmän – tai taustatoimijoiden toimesta,
 - » vaan joihin relevantit asiantuntijatahot ja -henkilöt voivat itse ilmoittautua
- » Ilmoittautumisia saatu
 - » Kuulemistilaisuuksissa syys-lokakuussa 2018
 - » Henk koht yhteydenotoilla
- » Ilmoittautuminen 4 Asiantuntijaryhmään on mahdollista myös jatkossa!

1. Avoin tiedeyhteisö
2. Avoin data
3. Avoin julkaiseminen
4. Avoin oppiminen

N.B. Vaihtoehtona on esitetty, että tietty Strategiaryhmän sisäpuolinen tai ulkopuolinen taho omistaisi/puheenjohtaisi kunkin Asiantuntijaryhmän.

Mutta kuulemistilaisuuksissa todettu:

- Tiedeyhteisöllisyyden vuoksi on parempi, että mikään yksittäinen taho – Strategiaryhmästä tai sen ulkopuolelta – ei ”omista” Asiantuntijatyöryhmiä.

- Strategiaryhmän ”ulkopuoliset” asiantuntijatahot voivat ilmoittautua Asiantuntijatyöryhmiin asiantuntijuutensa pohjalta

- » **Avoimen tieteen päivien 2. päivänä 20.11.2018**
 - » 4 Asiantuntijatyöryhmää kokoontuvat ensimmäisen kerran
 - » Toteavat ryhmään ilmoittautuneet jäsenet
 - » Valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan
 - » Sopivat,
 1. *Miten haluaisivat toimia kansallisen strategian/vision valmistelemiseksi ryhmänsä aihealueesta (vuoden 2018-19 aikana),*
 - » *ja mikä olisi tehokas&tarkoituksenmukainen työnjako Strategiaryhmän kanssa valmistelutyössä?*
 2. *Mitä 1-3 erityisteemaa ryhmänsä aihealueesta edistetään konkreettisesti seuraavan 6 kk aikana?*

4 *Asiantuntijatyöryhmää*

- 1. Avoin tiedeyhteisö**
- 2. Avoin data**
- 3. Avoin julkaiseminen**
- 4. Avoin oppiminen**

1. *Avoim tiedeyhteisö* *–tärkeitä kysymyksiä*

- » Tutkijan insentiviit ja meritoituminen
 - » avoimuudesta välttämättömyys vai hyve; oletusarvo vai ”plussaa”
 - » ei-palkattujen tutkijoiden (esim. apurahatutkijat) huomioiminen
- » Tutkimuksen arviointi instituutiotasolla
 - » samat kysymykset kuin edellä + kansainvälisesti muodostuva käytäntö?
- » Rahoituksen avoimuus
 - » Rahoittajat asettamat avoimuusehdot tulevaisuudessa

2. Avoin data

– tärkeitä kysymyksiä

- » Henkilötietoa sisältävän datan avoimuus
 - » Suuri osa yhteiskunta-/käyttäytymis-/ihmistieteellisistä datoista sisältää ainakin epäsuoraa henkilötietoa (so. mahdollistaa henkilöiden epäsuoran tunnistamisen ei-identifioivien muuttujien kautta)
 - » Juridiset ja eettiset kysymykset
- » Datanhallinnan vaiheet
 - » Datan omistajuuden ja lisensoinnin kysymykset
 - » Datan pitkäaikaissaatavuuden rahoitus, koordinointi ja ylläpito/tuki
- » Avoimella datalla meritoituminen
 - » Dataviittaukset
 - » Datan laadunarviointi

3. Avoin julkaiseminen – tärkeitä kysymyksiä

- » Julkaisukulttuurin muuttaminen kaupallisesta avoimemmaksi
- » Tutkimusalojen ja julkaisumuotojen moninaisuuden huomioiminen, esim:
 - » kotimaisten tiedelehtien rahoitus
 - » avoimet monografiat
- » Julkaisuiden pitkäaikaisen saatavuuden varmistaminen
- » Uudet julkaisualustat ja avoimet vertaisarvioinnit
- » Avoimilla julkaisuilla meritoituminen:
 - » Erityisesti nuoret tutkijat

Koska Kansaliisen strategian laatiminen (3) *avoimen julkaisemisen* suhteen on kenties akuutein aihealue neljästä...

...Strategiaryhmä on jo aloittanut laatia luonnosta strategiasta/visiosta.

Avoimen julkaisemisen Asiantuntijatyöryhmä voi kommentoida luonnosta (Googledocs) ja jatkaa työtä 20.11.2018→

4. Avoin oppiminen

– tärkeitä kysymyksiä

- » Avoimet oppimisalustat ja aineistot
- » Työsuhteessa luotujen opetusmateriaalien avoin lisensointi
- » Ei-tutkintoon tähtäävät opinnot avoimena oppimisena
- » Avoimella opetuksella/oppimateriaaleilla meritoituminen

» *Jatketaan/ryhdytään töihin
tieteen avoimuuden=tieteen
hyväksi!*

Kiitos, ja tervetuloa!